

Vergaderjaar 2023–2024

32 140

Herziening Belastingstelsel

Nr. 178

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 december 2023

In de Kamerbrief van 30 mei 2022 (Kamerstuk 32 140, nr. 108) heeft mijn voorganger aangekondigd een extern onderzoek te laten uitvoeren naar of en hoe de uitvoerings- en toepassingsvraagstukken van art. 220f lid 2 Gemeentewet, dat het mogelijk maakt een lager tarief in de ozb in rekening te brengen voor sportaccommodaties, dorpshuizen en ander sociaal belang behartigende instellingen, het beste geadresseerd kunnen worden. Een initiatief waarvoor, zoals in de Kamerbrief van 30 mei 2022 vermeld, vanuit gemeenten in algemene zin waardering is uitgesproken.

Op 12 september 2023 heeft uw Kamer de brief van mijn voorganger van 30 mei 2022 controversieel verklaard (Kamerstuk 36 408, nr. 16). Tijdens de begrotingsbehandeling van het Ministerie van BZK op 17 oktober 2023 (Hanedelingen II 2023/24, nr. 13, item 26) is door het lid Inge van Dijk (CDA) geïnformeerd naar de stand van zaken met betrekking tot dit onderzoek. Daarop heb ik aangegeven dat het eindrapport inmiddels gereed is en heb ik toegezegd dit op korte termijn aan uw Kamer te doen toekomen (Kamerbrief Antwoorden op Kamervragen begrotingsbehandeling BZK 2023)¹.

Het eindrapport van het onderzoek treft u hierbij aan. De conclusie van het onderzoek is dat de uitvoerings- en toepassingsvraagstukken ten aanzien van art. 220f lid 2 kunnen worden verminderd door een combinatie van een verduidelijking van de bestaande wettekst én de wettekst beter te laten aansluiten bij de bedoeling van de indieners. Echter, tegelijkertijd wijzen de onderzoekers erop dat dit niet zal leiden tot een volledig bevredigende oplossing voor de uitvoerings- en toepassingsvraagstukken, omdat:

- ook met de introductie van aanvullende criteria en het nader omschrijven van begrippen, nog steeds juridische discussies en geschillen

¹ Antwoorden op Kamervragen begrotingsbehandeling BZK 2023 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl, Bijlage bij Handelingen II 2023/24, nr. 15, item 9

kunnen ontstaan bij de toepassing ervan op concrete situaties. Er blijven voor gemeenten dus, ook na een eventuele aanpassing van de wet, voorlopig onzekerheden over de toepassing en reikwijdte van de regeling;

- de exacte bedoelingen van de indieners niet goed uit de toelichting op het amendement zijn af te leiden;
- het objectief nader afbakenen en omschrijven van onroerende zaken in eigendom of bezit van SBBI's en ANBI's niet goed mogelijk is;
- de toepassing van een verlaagd OZB-tarief bij onroerende zaken in eigendom of bezit van SBBI's of ANBI's op zeer gespannen voet blijft staan met het objectieve en zakelijke karakter van de OZB;
- het bij SBBI's en ANBI's uitbreiden van het eigendom en het bezit van de onroerende zaak met het beperkt recht en het persoonlijk recht ervan, het toch al grote toepassingsbereik van het verlaagde OZB-tarief nog groter maakt;
- de uitvoeringsproblemen bij SBBI's en ANBI's niet worden opgelost;
- de mogelijkheid om nadere voorwaarden te stellen, gemeenten beter in staat stelt om maatwerk te hanteren. Gemeenten blijven echter gebonden aan de vier hoofdgroepen die in art. 220f lid 2 Gemeentewet worden genoemd.

De onderzoekers concluderen dan ook dat de beste oplossingsrichting daardoor op een aantal beoordelingscriteria nog steeds matig tot slecht scoort en dus geen goede totaaloplossing biedt.

De onderzoekers hebben een aantal alternatieven verkend, te weten:

- een open regeling: Dit laat gemeenten ruimte om de verlaagde tariefstelling tot een veel grotere groep onroerende zaken uit te breiden en daarmee tot verdergaand instrumenteel gebruik van de OZB. Maar een open regeling strekt volgens de onderzoekers ook veel verder dan het huidige art. 220f lid 2 Gemeentewet en de bedoelingen van de indieners van het amendement;
- een afgeslankte regeling: Toevoegen van onroerende zaken aan art. 220f lid 2 Gemeentewet, bijvoorbeeld ten behoeve van kunst- en cultuuronderwijs en onroerende zaken ten behoeve van scouting. Er wordt dan volgens de onderzoekers echter nog maar deels invulling gegeven aan de bedoelingen van de indieners van het amendement. Het toepassingsbereik van art. 220f lid 2 Gemeentewet neemt volgens hen dan immers aanzienlijk af;
- geen regeling: De VNG en gemeenten hebben aangegeven dat de subsidieregelingen al langer en naar tevredenheid functioneren en dat er geen behoefte bestaat aan aanvullende maatregelen of instrumenten zoals art. 220f lid 2 Gemeentewet. Het instrument van de subsidies biedt mogelijkheden voor maatwerk, zowel ten aanzien van het afbakenen van de groep die ervoor in aanmerking komt als ten aanzien van de omvang van de korting. Art. 220f lid 2 Gemeentewet biedt die mogelijkheden niet of slechts in beperkte mate.
- Daarnaast hebben gemeenten ook de mogelijkheid van art. 220d lid 1, onderdeel i, Gemeentewet. Dit biedt gemeenten de mogelijkheid om in de verordening OZB «facultatieve vrijstellingen» op te nemen. Dit zijn vrijstellingen die niet uit de wet voortvloeien, maar die de gemeente zelf kiest. Dit kan de mogelijkheid bieden om voor bepaalde soorten onroerende zaken (deels) een vrijstelling van de waarde van het object in te voeren.

Volgens de onderzoekers beschikken gemeenten met het verstrekken van subsidies en het geven van vrijstelling van de OZB reeds over instrumenten om datgene te regelen dat art. 220f lid 2 Gemeentewet mogelijk maakt. De twee instrumenten bieden volgens de onderzoekers zelfs veel meer mogelijkheden dan art. 220f lid 2 Gemeentewet mogelijk maakt.

Volgens de onderzoekers kan daarom gesteld worden dat art. 220f lid 2 Gemeentewet overbodig is en geschrapt kan worden.

Gezien de controversieel verklaring door uw Kamer ga ik niet in op de conclusies van het onderzoek en neem ik hierover geen standpunt in. Het is aan uw Kamer om al dan niet opvolging te geven aan één van de door de onderzoekers verkende alternatieven.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
H.M. de Jonge